

NEMZETKÖZI TANULMÁNYOK MA

Államvizsga kérdések

Általános kérdések

1. A nemzetközi viszonyok elméletének születése, jellemzői, irányzatai és paradigmái.

Irodalom:

Mingst, Karen: A nemzetközi kapcsolatok alapjai. Napvilág Kiadó, Budapest, 2011.

Kiss J. László: Változó utak a külpolitika elméletében és gyakorlatában. Osiris Kiadó, Budapest, 2009.

Morgenthau, Hans Joachim: Politics Among Nation. The Struggle for Power and Peace. McGraw-Hill, New York, 1993.

Brown, Chris: Understanding International Relations. Palgrave Macmillan, London, 2005.

2. A nemzetközi viszonyok rendszerének térbeli és földrajzi tanulmányozása: a geopolitikai megközelítés.

Irodalom:

Brzezinski, Zbigniew: A nagy sakktábla. Európa Kiadó, Budapest, 1999.

Szilágyi István: A geopolitika elmélete. Pallas Athéné Könyvkiadó, Budapest, 2018.

Bayer József (2010): A globalizáció és a 21. század geopolitikai kihívásai. Geopolitika a 21. században. 1 (1).

Agnew, John (2008): Borders on the mind: re-framing border thinking. Ethics & Global Politics, 1:4, 175-191.

3. Elemezze a pénzügyi globalizáció területeit, a nemzetgazdaságokra kifejtett hatását! Ismertesse a transznacionális vállalatok, valamint a kormányzatok változó kapcsolatát a globalizáció folyamatában!

Irodalom:

Gilpin, Robert: Nemzetközi politikai gazdaságtan: A nemzetközi gazdasági rend értelmezése, Budapest, 2004.

4. Hasonlítsa össze az államfői funkciót az USA, Franciaország és Magyarország példáin keresztül!

Irodalom:

Almond, G.A. – Powell, G.B.: Összehasonlító politológia. Osiris, 2005.

Gulyás Gyula – Jenei György: Összehasonlító közpolitika, Aula, Budapest, 2002.

Gajdusчек György - Hajnal György: Közpolitika. A gyakorlat elmélete és az elmélet gyakorlata. HVG-ORAC, Budapest, 2010.

5. Ismertesse az orosz politikai rendszer kiépülésének főbb csomópontjait a Szovjetunió felbomlása utáni időszakban, illetve vázolja fel a putyini külpolitika stratégiai, földrajzi és gazdasági prioritásait.

Irodalom:

Sz. Bíró Zoltán: *Putyin háborúja. Gondolat Kiadó, Budapest, 2023.*

Deák András: *Az orosz külpolitikai gondolkodás története (1992-1997). Akadémiai Kiadó, Budapest, 2005.*

Lengyel Gábor: *Oroszország és a NATO keleti bővítésének vitája az 1990-es években. In: Acta Scientiarum Socialium. No. 35. (2012) 143-160. o. (<http://journal.ke.hu/asc/index.php/asc/article/view/43>)*

6. Az Észak–Dél relációban hasonlítsa össze egy gazdaságilag-technológiailag fejlett demokrácia, egy feltörekvő gazdaság és egy fejlődő ország államfejlődését a bipoláris és a poszt-bipoláris korokban.

Irodalom:

Almond, Gabriel A. et al. (2006): *Összehasonlító politológia. 3., átdolgozott kiadás, Budapest: Osiris Kiadó.*

Egedy Gergely (2011): *Bevezetés a nemzetközi kapcsolatok elméletébe. 2., átdolgozott kiadás, Budapest: HVG Orac. XI. és XII. fejezetek, pp. 189–230.*

Tarrósy István (2006): *A globális világrend és az Észak–Dél konfliktus. Politikatudományi Szemle. Vol. 15, No. 2-3, pp. 169–188.*

7. Az önálló magyar külpolitika lehetőségei és korlátai a 20. században

Irodalom:

Fülöp Mihály – Sipos Péter: *Magyarország külpolitikája a 20. században. Aula Kiadó, 1998.*

Romsics Ignác: *Helyünk és sorsunk a Duna-medencében. Osiris Kiadó, 1996.*

Békés Csaba: *Magyar külpolitika a bipoláris világban 1945- 1991*

(http://www.grotius.hu/doc/pub/TCTJHI/2012_147_bekes_csaba_magyar_kulpolitika_a_bipolaris_vilagban.pdf)

8. Ismertesse a fenntartható fejlődés fogalmának kialakulását és politikai, gazdasági, társadalmi jelentőségét.

Irodalom:

Glied, Viktor – Pánovics, Attila (2022): *Fenntartható fejlődés és környezetpolitika a 21. században - Egy paradigmaváltás küszöbén. Pécs, Kontraszt Plusz Kft. (vonatkozó részek)*

9. Foglalja össze a politikai kommunikáció nyilvánosságdialogus- és „mediatikus” modelljeinek lényegét, mutassa be a szereplőket és relációkat.

Irodalom:

Bretton, Philippe (2000): A manipulált beszéd. Budapest: Helikon Kiadó. pp. 36–48.

Mazzoleni, Gianpietro (2002): Politikai kommunikáció. Budapest: Osiris Kiadó. pp. 13–30.

Sartori, Giovanni (1999): Demokrácia. Budapest: Osiris Kiadó. pp. 51–65.

10. Foglalja össze a globalizációval kapcsolatos elméletek közötti vita lényegét!

Irodalom:

Egedy Gergely (2011): Bevezetés a nemzetközi kapcsolatok elméletébe. 2., átdolgozott kiadás, Budapest: HVG Orac.

Szabó Gábor (2010): Szétszakadó világunk. A globalizáció emberi jogi kockázatai. Pécs, Publikon Kiadó. I. fejezet.

Tarrósy István (2006): A globális világrend és az Észak–Dél konfliktus. Politikatudományi Szemle. Vol. 15, No. 2-3, pp. 169–188.

11. Hasonlítsa össze a prezidenciális és a félpreszidenciális kormányzati rendszerekben a kormány döntéshozatali mechanizmusát két választott ország példáján keresztül!

Irodalom:

Almond, Gabriel A. et al. (2006): Összehasonlító politológia. 3., átdolgozott kiadás, Osiris Kiadó.

Gajduschek György – Hajnal György (2010): Közpolitika. A gyakorlat elmélete és az elmélet gyakorlata. HVG-ORAC, Budapest.

Gulyás Gyula – Jenei György (2002): Összehasonlító közpolitika, Aula, Budapest.

Lőrincz, Lajos (szerk.) (2006): Közigazgatás az Európai Unió tagállamaiban. Összehasonlító közigazgatás, Budapest, Unió.

Vadál Idikó (2011): A kormányzati döntések konzultációs mechanizmusai. Complex Kiadó, Budapest.

12. A jó kormányzás paradigma jellemzői és mérési lehetőségei

Irodalom:

Pálné Kovács Ilona: Jó kormányzás és decentralizáció. Székfoglaló előadások a Magyar Tudományos Akadémián, Budapest, 2015

13. Mutassa be röviden a választási rendszerek típusait, majd elemezze a hatályos magyar országgyűlési választási rendszert, kitérve az 1990 és 2010 között alkalmazott és a 2014 óta használt rendszer összehasonlítására és a problematikus elemekre.

Irodalom:

Biró Péter – Sziklai Balázs – Kóczy Á. László (2012): Választóközvetek igazságosan? Közgazdasági Szemle, LIX. évf., 2012. november. pp. 1165 – 1186.

Szigeti Péter: A magyar választási rendszer átalakítása: összehasonlító perspektívában. (2014) JOGTUDOMÁNYI KÖZLÖNY, 2014 február. 82-92

Vörös, Zoltán: Választóközvetek: Manipuláció vagy természetes aránytalanság? In: Csefkó, Ferenc; Horváth, Csaba (szerk.) Választások Magyarországon 2014 Pécs, Magyarország: PTE ÁJK (2015). 38-52.

14. A rendszerváltást közvetlenül megelőző és az azt követő évek eseményei mentén mutassa be Magyarország útját a NATO-ba, térjen ki a nyugat-európai és amerikai álláspontokra, és mindezeket keresztül mutassa be az ukrán háború kapcsán felerősödött orosz álláspontot a NATO keleti terjeszkedéséről.

Irodalom:

Dankó Attila. A Magyar Köztársaság biztonságpolitikai környezetének változásai. In: Hadtudomány, 2004/3.

Kecskés D. Gusztáv: Brüsszelből tekintve - Titkos NATO-jelentések az átalakuló Kelet-Európáról, 1988-1991. Budapest, 2018, MTA. Érintett fejezetek.

Nagy László: A „visegrádi” országok biztonsági koncepciói. In: Új Honvédségi szemle, 1999/1.

Tálas Péter: Afganisztán: az eddigiek és a hogyan tovább. Nemzet és Biztonság, 2010. október, 77-86.

15. Ismertesse a kultúrák összehasonlításának dimenzióit és jellemzőit!

Irodalom:

Hofstede, Geert - Hofstede, Gert Jan - Minkov, Michael (2010): Kultúrák és szervezetek. Az elme szoftvere. Interkulturális együttműködés és jelentősége a túlélés szempontjából. New York: McGraw-Hill.

Specializációs kérdések EU-s szakirány

A. Mi jellemzi az Európai Unió migrációs politikáját, problémáit és trendjeit?

Irodalom:

Glied Viktor: Az európai migráció két arca. AdLibrum, Budapest, 2020.

Tarrósy István – Glied Viktor – Vörös Zoltán (szerk.): Migráció a 21. században. IDR Publikon Kiadó, Pécs, 2016.

B. Mutassa be az Európai Unió kül- és biztonságpolitikájának fejlődését, annak intézményi hátterét és elhelyezkedését és a Közösség globális térben elfoglalt helyét (kiemelten az Egyesült Államokkal, Oroszországgal és Kínával fennálló viszonyát).

Irodalom:

Gazdag Ferenc: Európai integráció és külpolitika. Osiris Kiadó, Budapest, 2005.

International Relations and the European Union. Edited by Christopher Hill and Michael Smith. Oxford University Press, Oxford, 2005.

Szilágyi István: Geopolitika. Publikon Kiadó, Pécs, 2013.

Molnár Anna: Az Európai Unió külkapcsolati rendszere és eszközei. Dialóg Campus, 2018

C. Ismertesse az EU bővítési politikáját, sorolja fel a tagjelölt országokat, és mutassa be, hogy egy választott ország hol tart a folyamatban.

Irodalom:

Grabbe, H. (2002). European Union Conditionality and the Acquis Communautaire. International Political Science Review, 23(3), 249-268.

EC: 2023 Communication on EU Enlargement Policy. European Commission, 2023.

[https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-](https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/COM_2023_690%20Communication%20on%20EU%20Enlargement%20Policy_and_Annex.pdf)

[11/COM_2023_690%20Communication%20on%20EU%20Enlargement%20Policy_and_Annex.pdf](https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/COM_2023_690%20Communication%20on%20EU%20Enlargement%20Policy_and_Annex.pdf)

Németh, Ferenc és Orosz, Anna (2023) Egy váratlan bejelentés: Megvalósulhat-e az EU bővítése 2030-ra? = An Unexpected Announcement: Can EU Enlargement be Achieved by 2030? MKI ELEMZÉSEK : A MAGYAR KÜLÜGYI INTÉZET IDŐSZAKI KIADVÁNYA (51). pp. 1-9. ISSN 2063-9244

Specializációs kérdések Regionális szakirány

A. Kína globális térben elfoglalt helye és a világrend átalakulása

Irodalom:

Vörös, Zoltán: *Kínai geopolitika a 21. században: a globális világrend megkérdőjelezése?* EURÁZSIA SZEMLE 2:1, 2022. 8-28.

Vörös, Zoltán - Horváth, Levente: *Dominancia és függés? - Kína az átalakuló nemzetközi térben.* In: Vörös, Zoltán; Tarrósy, István (szerk.): *Átalakuló világrend – Az unipoláris pillanat vége?* Budapest, Magyarország : Ludovika, 2024. 37-61.

Vörös, Zoltán ; Tarrósy, István *Az átalakuló világrend és a pólusok elmélete.* In: Vörös, Zoltán; Tarrósy, István (szerk.): *Átalakuló világrend – Az unipoláris pillanat vége?* Budapest, Magyarország : Ludovika, 2024. 11-35.

B. Mutassa be a kínai gazdaság strukturális átalakulását, a társadalmi és környezeti kihívásokat és a közepes jövedelmi csapda elkerülésének lehetőségeit.

Irodalom:

Szunomár Ágnes: *GAZDASÁGI CSODÁK / GAZDASÁGI CSAPDÁK KÍNAI NÖVEKEDÉSI KILÁTÁSOK A JAPÁN ÉS A DÉL-KOREAI PÉLDA TÜKRÉBEN.* MTA KRTK VGI Műhelytanulmányok 124., 2018.

Vörös, Zoltán - Horváth, Levente: *Dominancia és függés? - Kína az átalakuló nemzetközi térben.* In: Vörös, Zoltán; Tarrósy, István (szerk.): *Átalakuló világrend – Az unipoláris pillanat vége?* Budapest, Magyarország : Ludovika, 2024. 37-61.

C. A világ globális problémái Afrika országaiban

Irodalom:

Balogh András – Rostoványi Zsolt – Búr Gábor – Anderle Ádám: *Nemzet és nacionalizmus. Ázsia, Afrika, Latin-Amerika.* Korona Kiadó, Budapest, 2002.

Huntington, Samuel P.: *A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása.* Európa Kiadó, Budapest, 1999.

Huntington, Samuel P.: *Kik vagyunk mi? Az amerikai nemzeti identitás dilemmái.* EURÓPA KÖNYVKIADÓ KFT., 2005.

Gaddis, John Lewis: *Most már tudjuk. A hidegháború történetének újraértékelése.* Európa Kiadó, Budapest 2001.

20. századi egyetemes történet. (szerk.: Németh István). Osiris Kiadó, Budapest, 2005. 2. kötet: *Európán kívüli országok.*

Kennedy, Paul: *Felkészülés a XXI. századra.* Napvilág Kiadó, Budapest 1997.

D. A világ globális problémái a Közel-Kelet országaiban

Irodalom:

N. Rózsa Erzsébet: *Az államiság modelljei a Közel-Keleten.* Dialóg Campus, Budapest, 2020.

Gelvin, James L.: *Az új Közel-Kelet.* Pallas Athéné Könyvkiadó, Budapest, 2019

N. Rózsa Erzsébet: *Az arab tavasz - A Közel-Kelet átalakulása.* Osiris – KKI, Budapest, 2016.

Rostoványi Zsolt: *A Közel-Kelet története.* Kossuth Kiadó, Budapest, 2011.

Csicsmann László: *Iszlám és demokrácia a Közel-Keleten és Észak-Afrikában.* Dialóg Campus, 2008.